

«MUSEENE OG FELLESKAPETS GRENSER»

DELRAPPORT FRA DELTAGERINSTITUSJONENE 1. JUNI 2020

Deltagerinstitusjoner: Eidsvoll 1814, Fjell Festning / Museum Vest, Nobels fredssenter, Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter (HL-senteret), Stiklestad Nasjonale Kultursenter, Falstadsenteret og Menneskerettighetsakademiet. Alle er del av Nasjonalt museumsnettverk for demokrati og menneskerettigheter (Demokratinetttverket).
Prosjektansvarlig institusjon: Eidsvoll 1814 / Stiftelsen Norsk folkemuseum.

Om delrapporten

Følgende delrapport gjelder for prosjektperioden fra og med juni 2019 til og med mai 2020. Ansvarlige for hvert av de seks delprosjektene har utformet underrapporter for aktiviteter og fremdrift ved sine institusjoner, og disse er alle innarbeidet i dette felles dokumentet. Det samme gjelder vedlagte dokumenter for budsjett- og regnskap.

Eidsvoll 1814 har et koordinerende ansvar for samarbeidsprosjektet «Museene og felleskapets grenser», og rapporterer derfor både for sitt eget delprosjekt og for aktiviteter og fremdriften i prosjektets fellesdel.

Rapportering for prosjektets fellesdel

Prosjektets formål

«Museene og felleskapets grenser» er resultatet av at syv deltagerinstitusjoner i nettverket har gått sammen for å videreutvikle metodikk gjennom et prosjekt som tematisk tar for seg den demokratiske offentlighetens grenser. Prosjektet skal styrke institusjonenes evne til å inkludere og samarbeide med nye grupper – på nye måter, og samtidig frembringe redskaper som kan gi et konkret innhold til utøvelsen av en aktiv samfunnsrolle. Oppnådd kunnskap og kompetanse skal deles med andre museer og andre interesserte.

Prosjektets målsetninger

Gjennom delprosjekter og en sammenbindende fellesdel søker deltagerne å gjøre følgende:

1. Synliggjøre at ulike grupper har begrenset mulighet til å bli hørt og delta i samfunnet, samt å gjennomføre arrangementer, utstillings- og formidlingstiltak som kan bidra til disse gruppene styrker sine muligheter til å utøve aktivt medborgerskap.
2. Forsterke museenes arbeid med publikumsmedvirkning, inkludering og samskaping (*co-creation*) gjennom tiltak for kompetanseheving og systematisk metodeutvikling.

3. Dele oppnådde erfaringer, kompetanse og metodikk med relevante samfunnsaktører, og gjøre Demokratinetttverket til kunnskapsleverandør for museer, kulturarvssteder og for kulturfeltet for øvrig.

Aktiviteten i prosjektets fellesdel fra og med juni 2019 til mai 2020

Hovedaktiviteten i prosjektets fellesdel er knyttet til nettverkssamlingen og fagseminaret 14. og 15. oktober 2019. Samlingen var felles for Demokratinetttverket og Mangfoldnettverket, men åpent for alle interesserte. Vertskap var Falstadsenteret og Stiklestad Nasjonale Kultursenter, som la ned et omfattende arbeid for å skape et faglig solid arrangement. De nettverksansvarlige museene Eidsvoll 1814 og Oslo Museum bidro i programmeringen.

Tematisk anslag for seminardelen var «Uenighetsfellesskapet», et begrep flere av deltagerne i Demokratinetttverket har arbeidet med i utviklingen av tiltak for demokratilæring for unge. «Uenighetsfellesskapet» er også tittelen på en ny satsning i Mangfoldsnettverket, der 12 museer inngår i et prosjekt med støtte fra Kulturrådets museumsprogram for 2018 – 2020, «Samfunnsrolle, makt og ansvar». Dette gjorde det nærliggende å samarbeide om en større faglig samling på tvers av nettverkene.

For å avklare begrepet og dets relevans for museumsfeltet fikk deltagerne høre innlegg fra Lars Laird Iversen, utdanningsforsker og forfatter av boka «Uenighetsfellesskap» (2014). Øvrige bidrag med perspektiver på demokratisk samhandling og meningsbryting fikk vi fra Anders Bettum fra Interkulturelt museum, Alfredo Zamudio ved Nansen Center for Peace and Dialogue og fra Sten Inge Jørgensen, journalist i Morgenbladet og tilrettelegger for det norske bidraget til prosjektet «Europe talks».

Årets hovedinnledning ble holdt av italienske Simona Bodo, internasjonalt merittert for sine studier av interkulturelt arbeid, og spesielt museers arbeid med mangfold og inkludering. Hun har blant annet gitt ut boken *Museums as places of intercultural dialogue. Selected practices from Europe*. I sitt innlegg presenterte Bodo en case fra museet Uffizi i Firenze. Her har hun i samarbeid med ansatte ved museet ledet et prosjekt der nye borgere har fortalt sine historier med utgangspunkt i renessansekunstverk som Botticellis *La Primavera*. Metodisk bygger dette prosjektet på *storytelling*, utviklet innenfor den frie scenekunsten.

Nytt fra forskningsfronten fikk vi fra Ingeborg Hjorth (NTNU/Falstadsenteret), som holdt foredraget «Den nasjonale minnedsprosessen etter 22. juli og minnesteder som arena for uenighetsfellesskap». Ellen Lange fra Nasjonalt medisinsk museum holdt en workshop med utgangspunkt i erfaringer fra prosjektet «Diagnosens makt». I tillegg presenterte Annelise Bothner-By fra Interkulturelt museum / Oslo museum Mangfoldsnettverkets fellesprosjekt «Uenighetsfellesskap», mens Torleif Hamre fra Eidsvoll 1814 presenterte samarbeidsprosjektet «Museene og fellesskapets grenser». På programmet stod også åpningen av vandretstillingen «Den nye planeten» (laget av Menneskerettighetsakademiet) på Falstadsenteret.

Etter fagseminaret ble det avholdt prosjektmøte for deltagerne i «Museene og fellesskapets grenser» på Stiklestad Nasjonale Kultursenter. Blant sakene til behandling var rammene for og fremdriften i utviklingen av den digitale delingsplattformen, samt planer for prosjektets sluttpublikasjon.

Annen aktivitet i prosjektets fellesdel:

- Deltagelse med en representant for Demokratinetverket på årskonferansen for Federation of International Human Rights Museums (FIHRM) i Kyoto, sept. 2019.
- Videre planlegging av FIHRM-konferanse i Oslo / Eidsvoll.
- Videre planlegging av utvikling og lansering av digital delingsplattform for nettverket.
- Publisering av prosjektrelaterte saker på nettsiden Demokratinetverket.no
- Planlegging av neste fagseminar, som etter planen blir i Bergen primo november 2020. Denne gang står Fjell festning / Museum vest som vertskap, og tematisk anslag i år er Museer, demokrati og rettsstat.
- Prosjektadministrasjon og rådgiving. Som prosjektkoordinator og nettverksansvarlig museum har Eidsvoll 1814 lagt ned et betydelig administrativt arbeid i perioden det rapporteres for. I tillegg har Eidsvoll 1814 fungert som rådgivende instans i utvikling av flere av delprosjektene og i tiltakene som ligger innenfor fellesdelen av prosjektet.

Fremdrift etter prosjektplan

Fremdriften i prosjektets fellesdel er i hovedsak i tråd med prosjektplan pr. 1. juni 2020. Det er imidlertid å forvente at flere av de forestående tiltakene vil forsinkes og dessuten måtte justeres, både med tanke på innhold og tidsplan. Bakgrunnen for dette er sammensatt, men særlig vil vi nevne Covid-19-pandemien og de betydelige utfordringer denne har skapt for flere av museene, med stenging av lokaliteter og økonomiske omdisponeringer. For Eidsvoll 1814s del ble hele prosjektgruppen delvis permittert fra 30. mars.

Situasjonen berører særlig den videre utviklingen av den digitale plattformen. Forsinkelser var det imidlertid også før pandemien (som tidligere gjort rede for i delrapporten for prosjektet i 2019), men vi hadde likevel en plan om å sette ned en arbeidsgruppe på tvers av prosjektet for å begynne utviklingen denne våren. Arbeidsgruppen vil først kunne gå i gang etter sommeren. På den annen side har pandemi-situasjonen også synliggjort behovet for prosjektets digitale satsning, og vi vil gi dette høy prioritet. Det er likevel å forvente at plattformen er klar først i 2021.

Den internasjonale pandemi-situasjonen får også konsekvenser for FIHRM-konferansen som etter planen skulle legges til Oslo og Eidsvoll i 2021, (etter intensjonsvedtak fra ledelsen ved Liverpool National Museums). Årets konferanse i Liverpool ligger an til å bli utsatt og flyttet til 2021, noe som betyr at en FIHRM-konferanse i Norge først er aktuelt i 2022. Eidsvoll 1814 er i løpende dialog med FIHRM for å avklare mulige løsninger, og vi vil også ta kontakt med Kulturrådet for å diskutere dette spesielt.

Vårens prosjektmøte for «Museene og fellesskapets grenser» på Eidsvoll 1814 måtte avlyses. I stedet blir det gjennomført et prosjektmøte digitalt 6. juni.

Vedlegg:

Enkel oversikt over bruken av midlene fra Kulturrådet frem til dags dato.

Med vennlig hilsen
Torleif R. Hamre
André Larsen Avelin
Eidsvoll 1814

«MUSEENE OG FELLESKAPETS GRENSER»

DELRAPPORT FRA DELTAGERINSTITUSJONENE 1. JUNI 2020

Delprosjektets tittel: Votes and Voices

Ansvarsinstitusjon: Eidsvoll 1814, del av stiftelsen Norsk folkemuseum

Prosjektgruppe / prosjektansvarlige: Torleif Hamre, Anne Løvås, André Larsen Avelin

Prosjektets formål

Gjennom delprosjektet vil vi styrke museets samfunnsrolle ved å synliggjøre at ulike grupper har begrenset mulighet til å bli hørt og delta i samfunnet, bidra til at disse gruppene styrker sine muligheter til å utøve aktivt medborgerskap og forsterke vårt arbeid med medvirkning, inkludering og samskaping (*co-creation*). Erfaring, oppnådd kompetanse og metodikk skal deles med andre samfunnsaktører.

Prosjektets målsetninger

Sentrale målsetninger for prosjektet: *Tematisk*, å sette fokus på stemmerett og medborgerskap som essensiell del av demokratiet. *Metodisk*, å utvikle og spisse metodikk for medvirkning, samskaping og dialog med andre grupper enn de museet kjenner fra før. *Politisk*, å inkludere, øke interessen for valg og politisk deltaking. Delprosjektet skal videre bidra til å nedfelle nye fremgangsmåter i museets formidlingspraksis; skape varige relasjoner til minoritetsgrupper og unge; og videre generere kunnskap for deling med samarbeidspartnere og museumsfeltet for øvrig.

Aktiviteten i delprosjektet fra og med juni 2019 til mai 2020

I perioden for denne rapporteringen har vi gjennomført følgende prosjekttiltak:

- Avvikling av arrangementet Polski Głos (Polske stemmer)
- Utstillingen «Rett til å stemme. Det politiske fellesskapets grenser over 200 år»
- Planlegging og programmering av øvrige / resterende tiltak i prosjektet

Polski Głos / Polske stemmer

Prosjektets hovedarrangement i 2019 fant sted på Eidsvoll 1814 1. september 2019. Tiltaket ble gjennomført i nært samarbeid med representanter for det lokale polsk-norske miljøet, i tillegg til representanter fra polske kulturforeninger i Norge. Arrangementet var åpent for alle, og tiltrakk seg cirka 350 publikummere, flertallet med bakgrunn fra Polen bosatt i Norge.

Målet med arrangementet var å skape og dele gode kulturopplevelser, samtidig som det skulle formidles informasjon og skapes engasjement rundt både lokalvalget i Norge 9. september og det nasjonale valget i Polen samme høst. I samråd med de eksterne prosjektdeltagerne ble det lagt opp til en rekke familieaktiviteter, som formingsverksted, barneomvisninger, konsert med

profesjonelle artister fra Polen, servering av polsk tradisjonsmat, lek og annen underholdning som også har appell til de yngre.

Programmeringen av formidlingen under Polski Głos ble gjort i fellesskap med representanter fra det polsk-norske miljøet og ansatte ved museet. Historien om 1814 og forbindelsen til den polske 3. maigrunnloven fra 1791, ble innarbeidet i omvisninger på polsk i både Wergelands hus og Eidsvollbygningen. I tillegg ble det produsert en enkel film med samme tema. En eksternt produsert mini-utstilling om polsk demokratihistorie (om forkjempere for kvinnelig stemmerett) ble også innlemmet i programmet.

Som en del opptakten til arrangementet var det en paviljong i Parken med informasjon om valgordningen og stemmeretten i Norge. I 2019 var det også for første gang mulig å avgi forhåndsstemme på Eidsvoll 1814, et samarbeid med Eidsvoll kommune. To polskspråklige informasjonsfilmer ble produsert og spredd på sosiale medier i forkant av arrangementet, med rundt 7.000 visninger. Polski Głos ble åpnet med tale av stortingspresident Tone W. Trøen. Datoen 1. september er av spesiell betydning i polsk og europeisk historie, og den polsk-norske kulturprofilen Edith Stylo ledet an i ett minutts stillhet foran Eidsvollbygningen for alle ofre under andre verdenskrig.

«Rett til å stemme»

I 2019 var det hundre år siden Stortinget vedtok en viktig utvidelse av stemmeretten i Norge, og Eidsvoll 1814 markerte dette med åpning av utstillinga *Rett til å stemme* i parken mellom Wergelands hus og Eidsvollbygningen. Utstillingen er produsert i samarbeid med Bolt og Klock designbyrå, og inngår i museets delprosjekt Votes and Voices. «Rett til å stemme» ble åpnet med en videohilsen fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes, som tok initiativet til jubileet «stemmerett for alle i 100 år», som ble enstemmig vedtatt av Stortinget. Utstillingen vil bli stående ut året 2020 og er åpen for alle.

Utstillingen tematiserer at det i alle politiske fellesskap er noen på innsida, mens andre er på utsida. Viktige utvidelser av stemmeretten i Norge fra 1814 til i dag blir framhevet på åtte portaler, men en fysisk illustrasjon av hvor stor andel av befolkningen som på ulike historiske tidspunkt hadde stemmerett. Utstillinga tematiserer også grenser for det politiske fellesskapet og dem som verken har retten til å velge eller bli valgt.

Videre planlegging og programmering

I perioden for denne rapporteringen har prosjektgruppa ved Eidsvoll 1814 arbeidet videre med planer for øvrige tiltak i prosjektet. Som følge av Covid-19-pademien er det gjort endringer som berører flere av disse tiltakene (se de to neste punktene).

Fremdrift etter prosjektplan

Prosjektets hovedtiltak i 2019 er gjennomført etter tidsplan. Imidlertid ble det bestemt at tidspunktet for gjennomføringen av en programpost under Polski Głos skulle utsettes til våren 2020. Dette gjaldt en debatt om «kampen om historien», med deltagere fra museumsfeltet i

Polen og kommentatorer med kunnskap om dagens politiske situasjon i Polen. Dette ble i stedet planlagt som et eget arrangement. Grunnet Covid-19-pandemien er dette arrangementet nå ytterligere utsatt, tentativt til sent september eller oktober 2020. Vi ser også på muligheten for å løse dette digitalt.

Endringer av delprosjektet

Covid-19-pandemien har stilt museet overfor betydelige utfordringer, med stenging av alle lokaliteter, permitteringer og nødvendige økonomiske og personalmessige omdisponeringer. Dette berører også tiltak planlagt i delprosjektet Votes and Voices. Pr. 1. juni er følgende endringer gjort:

Gjennomføringen av et co-creation event med amerikanske og norske unge høsten 2020 er avlyst, og oppdaterte planer må legges for gjennomføring i 2021.

Planleggingen av tiltak i prosjektet høsten 2020 var godt i gang da pandemien ble erklært i mars. Blant annet var det gjennomført flere drøftingsmøter med Landsorganisasjonen for ungdomsorganisasjoner (LNU), som vil være en samarbeidspartner. Det var også gjort et kartleggingsarbeid med tanke på relevante NGOs i USA, og diskusjoner var i gang med våre «søstermuseer» i Philadelphia om fasilitering av møter mellom norske og amerikanske studenter og elever. Planleggingen ble umiddelbart satt til side 12. mars, da regjeringen offentliggjorde innføringen av smittevernstiltak.

Forutsetningene for gjennomføringen av det planlagte arrangementet høsten 2020 er endret på en slik måte at vi må revurdere konsept, metodikk og omfang. Vi vil uansett arbeidet for å gjennomføre arrangementet i 2021, og vi åpner gjerne for videre samtale med Kulturrådet om dette.

Vedlegg:

1. Enkel regnskapsoversikt for rapporteringsperioden

«MUSEENE OG FELLESKAPETS GRENSER»

DELRAPPORT FRA DELTAGERINSTITUSJONENE

Delprosjektets tittel:

«Demokrati og voksenopplæring – museer og minnesteder som utvidet læringsarena»

Ansvarsinstitusjon(er): Falstadsenteret og Stiklestad Nasjonale Kultursenter

Prosjektgruppe / prosjektansvarlig: Mildri Austmo Ryan, Sebastian Klein, Ingvild Hagen Kjørholt og Heidi Anett Øvergård Beistad

Prosjektets formål

Prosjektet «Demokrati og voksenopplæring. Museer og minnesteder som utvidet læringsarena» vil tilby et langsiktig og lærerplanfestet undervisningstilbud til voksenopplæringen for minoritetspråklige knyttet til demokrati og aktivt medborgerskap på minnested og museum. Det er et mål at tilbudet i prosjektperioden skal benyttes i hele trøndelagsregionen og lanseres på et nasjonalt nivå.

Prosjektets målsetninger

Prosjektet tar utgangspunkt i et nylig gjennomført pilotprosjekt som ble gjennomført av Falstadsenteret og SNK på forespørsel fra Trondheim voksenopplæringsssenter (TROVO) om å bruke museer og minnesteder i demokrati- og medborgerskapsopplæring for minoritetspråklige studenter. Den kulturelle skolesekken tilbyr i dag en mulighet for at skoleklasser deltar på minnesteder og museum for demokrati- og medborgerskapsopplæring. Tilbudet omfatter ikke voksenopplæringen. Hovedmålet med prosjektet er å implementere et læreplanfestet tilbud til denne studentgruppen, med overføringsverdi til museumsinstitusjoner og andre kulturinstitusjoner landet over.

Eventuelt: Prosjektets hovedproblemstillinger

Prosjektets satsning er rettet mot å skape et tilbud som både inkluderer et læreplanforankret undervisningsopplegg vinklet mot demokrati- og medborgerskap som tar i bruk museer og minnesteder som alternative læringsarenaer. Nyere forskning innen museumspedagogikk viser at slike institusjoner kan fungere godt i integreringsøyemed, og vår erfaring fra tidligere piloteringsrunder viser at vi har muligheten, gitt sjansen, til å skape et effektivt og verdifullt tilbud til en elevgruppe med et stort utnyttet mulighetsrom.

Aktiviteten i delprosjektet fra og med høsten 2019 til mai 2020

I løpet av høsten 2019 gjennomførte Falstadsenteret og SNK i samarbeid med Trovo tre av tre undervisningsmoduler.

Undervisningsmodulene tar utgangspunkt i tre forskjellige, men sammenhengende innganger til problemstillingen om hvordan museum og minnesteder kan behandles av elever med minoritetspråklig bakgrunn. Sentralt hos alle er en dialogpedagogisk vinkling, med søkelys på egenarbeid og oppgaver som stimulerer til kritisk tanke omkring tema som institusjonens rolle, demokrati, historiebevissthet, historiebruk, og egenidentitet. Denne piloteringen ble

etterfulgt av et evalueringsmøte hvor partene møttes for å diskutere med både elevene og lærere hva som fungerte godt og hva som kunne forbedres.

Den 17. Juni 2019 gjennomførte vi seminaret - «*Kulturen som møteplass? Kulturarven og dialogens potensielle rolle i integreringsarbeidet*». Falstadsenteret og Stiklestad Nasjonale Kultursenter inviterte til et utforskende seminar med deltagere fra freds- og menneskerettighetssenter, fylket og museumsnorge.

Resten av 2019 ble brukt på å gjennomarbeide undervisningsopplegget og å planlegge 2020

I mars begynte vi å utarbeide en beskrivelse av undervisningsopplegget, som er forventet ferdigstilt i juni 2020- «En gaid til demokratilæring og aktivt medborgerskap for voksenopplæringen på museer og minnesteder». Dette er beskrivelse av undervisningsopplegget som kan inspirere andre museer og minnesteder til å tilby en utvidet læringsarena for demokratilæring og aktivt medborgerskap.

Undervisningsmodulene er kort beskrevet under:

Modul I – Demokrati og museum

Elevene blir introdusert til Falstadsenteret som et museum og minnsted samtidig som de får en gjennomgang av helheten i undervisningsopplegget. Elevene vil gjennom dagen få utforske hva et museum er, hva de assosierer med et museum, og hva som forventes av en slik institusjon.

Gjennom en serie med forskjellige øvelser vil elevene vil utforske hvordan ting kan bli brukt til å fortelle historier, og hva som skjer når man putter noe personlig på utstilling.

Modul II – Våre historier

Eleven blir introdusert til Stiklestad nasjonale kultursenter. Dagen vil omhandle historiebruk, og historiske narrativ med utgangspunkt i elevenes egne fortellinger og refleksjoner omkring identitet.

Modulen bygger på den forrige ved å sette søkelyset på ting og deres historier. Elevene får utdelt gjenstander fra museets samling for å diskutere hva tingene kan bety og deres bruksområder. Disse skal så relateres til deres egne historier, og elevene skal dele noen av sine refleksjoner/bemerkninger med resten av gruppa.

Deres valg av bilder og påfølgende diskusjon blir videreført til den avsluttende modulen.

Modul III – Min stemme

Den siste og avsluttende undervisningsmodulen finner sted ved Falstadsenteret. Elevene skal ta utgangspunkt i et kreativt bildemateriale for å skape en kollasj med en bakgrunn, midtgrunn og forgrunn. Bildemateriale som elevene skal jobbe ut fra er hentet fra deres erfaringer fra de forutgående besøkene ved Falstad og SNK, og vil fungere som et språkløst uttrykk for deres erfaringer med de tre undervisningsmodulene. Arbeidet deres vil stilles ut i museet, og kan bli brukt i undervisningssammenheng ved de to institusjonene.

Fremdrift etter prosjektplan

Vi har gjennomført to piloteringsrunder siden Vinter 2017, og gjennomført planlagt seminar - *kulturen som møteplass? Kulturarven og dialogens potensielle rolle i integreringsarbeidet* - den 17. Juni. Beskrivelse av undervisningsopplegget er under utarbeidelse og ventes å være ferdig i juni. - «En gaid til demokratilæring og aktivt medborgerskap for voksenopplæringen på museer og minnesteder»

Covid-19 pandemien har hindret fremdriften for vår plan med å opprette nok støtte fra Fylkeskommunene. Dette skulle etter planen gjøres for å kunne invitere elevgrupper fra voksenopplæringa til minoritetspråklige til Falstadsenteret og SNK for å gjennomføre de tre undervisningsmodulene. Vi håper at vi i løpet av høstsemesteret 2020 vil vi ha mulighet til å til å ta imot besøk av denne elevgruppa utover høsten og våren 2020-2021. Det er også planlagt publikasjon(er) knyttet til dette arbeidet, og dette vil ha prioritet inntil voksenopplæringsinstitusjonene åpner igjen.

Eventuelt: Redegjørelse for vesentlige endringer av delprosjektet

Grunnet covid-19 og stengte skoler har vi ikke fått i gang det ønskede samarbeidet med Voksenopplæringen. Nå som skolene gradvis åpner igjen kommer kontakten til å bli gjenopptatt og undervisningstilbudet skal gis til alle voksenopplæringsinstitusjonene i alle kommuner i Trøndelag. Om oppstart av vårt undervisningstilbud til voksenopplæringen blir høsten 2020 eller vinteren 2021 avhenger av voksenopplæringen sin kapasitet.

Vedlegg:

1. Enkelt regnskap for prosjektperioden

«MUSEENE OG FELLESKAPETS GRENSER»

DELRAPPORT FRA DELTAGERINSTITUSJONENE 1. JUNI 2020

Delprosjektets tittel: Fire møter våren 1945

Ansvarsinstitusjon(er): Fjell festning/Museum Vest

Prosjektgruppe / prosjektansvarlig: Vigeleik Mathisen, Sahra Torsvik

Prosjektets formål

Prosjektet «Fire møter våren 1945» nyttar eit mediert lag (gamefication) som skal svare på eit behov for å vise kva krig og brot på menneskerettar gjer med enkeltindivid, og samfunnet. Røynsla så langt med Covid-19 situasjonen gjer at ein har tenkt at formidling på museet kan og bør gjerast i ein større kontekst, slik at ein ikkje er avhengig av å vere på Fjell festning for å kunne ta det i bruk. Difor vil ein del av arbeidet også vere slik at ein ser på løysingar for å få dette til.

Prosjektets målsetningar

Fornye publikumstilbodet på Fjell festning, slik at ein kan ta i bruk meir av det 700 mål store uteområdet og å gje publikum høve til å lære om kulturminna og historia til desse. Gjere synleg kva brot på menneskerettar som fann stad på festninga. Viser at nokre menneske vart stengt ute frå den kollektive feiringa etter kapitulasjonen, og på mange måtar steng ute frå samfunnet. Me vil også gjere synleg at mykje av slike brot på menneskerettar vart sett i verk frå statleg hald, og sjølvtekt vart godteken som sanksjon i samfunnet. Dette er på mange måtar handlingar som har i seg same type ideologi og overtydning som nazistane sjølv opererte etter. Me vil difor synleggjere ulike lagnader som viser kva konsekvensar desse handlingane fekk og kva grunnlag dei vart utfør på, også for å kunne diskutere om det finns liknande brot på menneskerettar i Norge, eller andre stadar i verda i dag. Eit hovudmål er å engasjere skuleelevar på ein ny måte i undervisninga.

Aktiviteten i delprosjektet fra og med juni 2019 til mai 2020

Samarbeid med Høgskulen i Bergen for å få laga ein digital plattform der dei ulike lagnadane kjem til live. Tekniske problem undervegs har vore å få detaljar til å stemme med topografi på staden. Det blir arbeidd med å skrive ein dialog i den digitale løysinga som skal vise til ulike brot på menneskerettar, det er hendingar som er fiktive, men basert på ting som faktisk har funne stad både under og etter krigen. Materiale funne i arkiv har blitt brukt som grunnlag for ein del av dialogen i spelet. Det blir også laga ein plan for korleis den digitale løysinga skal formidlast, både med tanke på fysisk besøk og fjernundervisning av materialet.

Fremdrift etter prosjektplan

-Møter med Høgskulen for å få på plass detaljar i spelet, slik som dialog, bygningar, karakterar og lyd.

-Gjennomgang av dialog for å sikre at den verkar naturleg, og at spørsmål og svar harmonerer med kvarandre.

-Korrektur på dialogen

-Ferdigstille formidling på staden (Fjell festning) og til bruk for skular.

-Bruk av informasjon frå OT-arkivet hos Riksarkivet blir brukt som grunnlag for karakterar

-Sikre rett til bruk av fotomateriale og filmmateriale.

-Gjennomgang av aviser frå 1942 til 1945 på Manuskriptsamlingen vart gjennomført mot slutten av 2019 og tidleg 2020. Materiale er brukt som grunnlag for innhald i spelet, dialog og karakterar.

-Gjere spelet universelt brukarvenleg

-Elevar testar og evaluerer dataspelet – haust 2020

-Arbeide vidare med konferanse for hausten 2020 – denne konferansen skal handle om tema kring demokratiet yttergrenser, brot på menneskerettar og musea sin samfunnsrolle. Ei eiga gruppe er satt saman for å arbeide med denne konferansen. Det er bestilt sal ved Litteraturhuset i Bergen med plass til 120 personar. Me er i god dialog med Litteraturhuset for å kunne tilpasse oss dei nye smittevernreglane, slik at konferansen kan gjennomførast på ein trygg og god måte.

Eventuelt: Redegjørelse for vesentlige endringer av delprosjektet

Me ser at me kan klare å få til ei løysing som gjer at spelet kan brukast utan å vere til stade på festninga. Det gjer at prosjektet får auka meirverdi i form av fjernundervisning eller at elevar tek det i bruk i skulen. Særleg relevant for fag som historie og samfunnsfag. Det vil ikkje bli ein særleg endring ut frå utgangspunktet, men heller ei utviding av konseptet slik at det blir meir tilgjengeleg enn det først var tenkt.

Vedlegg:

1. Enkelt regnskap for rapporteringsperioden
2. Enkelt budsjett for den resterende prosjektperioden

«MUSEENE OG FELLESKAPETS GRENSER»

DELRAPPORT FRA DELTAGERINSTITUSJONENE

Delprosjektets tittel: I dialog: Å demokratisere et utstillingsrom

Ansvarsinstitusjon(er): HL-senteret

Prosjektgruppe: Elise Christensen, Kristin Borgenheim, Ingvill Thorson Plesner.

Støtte til prosjektgruppa: Benjamin Geissert, Hanne Steien, Peder Nustad.

Prosjektets formål

HL-senteret styrker arbeidet med utstillinger, fram mot bruk av det planlagte nybygget *MINO* - *det inkluderende museumsbygget*. Senteret ønsker å utvikle en prosessuell metodikk for utvikling av utstillinger som sikrer selvrefleksjon, publikumsdialog og demokrati.

Prosjektets målsetninger

Delmål:

- Gjennomføre brukerinvolvering gjennom dialog og innspillsverksted
- Brukerinvolveringen skal føre til endringer av filmmateriell og presentasjon av filmer til utstillingen «Etter et folkemord: Møter med jezidier» som handler om situasjonen for jezidier i Irak og Norge
- Produsere film til bruk i utstillingen om ulike fortellinger om hva det vil si å være jezidi og tilknytning til Norge og hjemlandet

Overordnet mål:

- Lage en veiledning og erfaringsbeskrivelse som brukes i prosesser av utstillingsproduksjon ved HL-senteret, særlig tilbygget MINO
- Veiledningen blir tilgjengelig for andre museer på en nettbasert plattform

Eventuelt: Prosjektets hovedproblemstillinger

Delprosjektet sikter mot å utforske og utvikle økt bevissthet og større metoderepertoar for publikumsmedvirkning og demokratiske prosesser i det dynamiske arbeidet med utstillinger og formidling ved HL-senteret, både knyttet til innhold og uttrykk. Resultatet vil bidra i det dynamiske arbeidet med medvirkning og demokratiske prosesser ved HL-senteret.

Aktiviteten i delprosjektet fra og med juni 2019 til mai 2020

- Åpning av utstillingen «Etter et folkemord: møter med jezidier», 12. juni 2019
- Gjennomført tredje internseminar med hele personalet på HL-senteret, 13. juni 2019
- Bearbeidelse og systematisering av innsamlet materiell fra de ulike medvirkningsprosjektene, høst 2019

- Videre research og kompetanseheving på medvirkningsfeltet, høst 2019
- inkluderer deltakelse på Demokratinettsverkets samling «Uenighetsfellesskap på museet», 14.-15. januar, 2019
- Gjennomgang og evaluering av medvirkningsprosjektene, høst 2019
- Utarbeidelse av struktur og mal for innholdet i veilederen, vinter 2019/ 2020
- Produksjon av tekst, bilde- og videomateriell til veilederen, våren 2020
- Valg av digital plattform for publisering, vår 2020 – pågående
- Oppstart design-arbeid, vår 2020 – pågående

Fremdrift etter prosjektplan

Fra prosjektplanen:

«Fase 3 (høst 2019): refleksjonsprosesser for evaluering og etterarbeid knyttet til utstillingen *Etter et folkemord: møter med jezidier*»

- Gjennomført, men noe forsinket på grunn av sykdom i prosjektgruppa

«Fase 4 (vår 2020): Utarbeidelse av internt nettbasert redskap for utstillingsutvikling
Tilpasning av HL-senterets intranett for nettbasert prosessverktøy.
Bearbeiding av erfaringer, skriving, implementering»

- Utarbeidelse av innholdet i redskapet er i henhold til opprinnelig plan
- Utarbeidelse av nettbasert plattform og publiseringsuttrykk er forsinket til høsten 2020 som konsekvens av korona-situasjonen, samt sykdom i prosjektgruppa.

Endringer / justeringer av delprosjektet

- Tidsplanen er endret på grunn av koronasituasjonen og sykdom i prosjektgruppa
- Arbeid med publisering på nettbasert plattform flyttes til høsten 2020
- Slutføring av HL-senterets delprosjekt blir høsten 2020
- Studietur for prosjektgruppa er strøket fra prosjektet både på grunn av budsjettkutt etter innvilget søknad og korona-situasjonen
- Etablering av kommunikasjonsplattform med publikum på senterets nettside hlsenteret.no, koblet til de mest aktuelle sosiale mediene (Facebook, twitter, instagram) og høringer med publikum gjennom kommunikasjonskanalen, ble sløyfet pga. budsjettkutt (jf. rapport datert 28.05.2019).

«MUSEENE OG FELLESSKAPETS GRENSER»

DELRAPPORT FRA DELTAGERINSTITUSJONENE 1. JUNI 2020

Delprosjektets tittel: «Museet som påvirker»

Ansvarsinstitusjon(er): Nobels Fredssenter

Prosjektgruppe / prosjektansvarlig: Toril Rokseth, Nicolò Sattin og Ingrid Elisabeth Handeland

INNHOOLD

Prosjektets formål

«Museet som påvirker» er et utviklingsprosjekt som har som formål å gi Nobels Fredssenter innsikt i hvordan sentrets publikumsarealer, utstillinger, formidlings- og kommunikasjonsaktiviteter påvirker publikum. Innsikten skal utformes på en slik måte at det gir svar på spørsmålene i vedlagte prosjektbeskrivelse i søknad til Kulturråde.

Prosjektets målsetninger

Mål med prosjektet er å undersøke, gjennom en kvalitativ og kvantitativ publikumsundersøkelse, publikums oppfatning av om museene faktisk spiller en aktiv samfunnsrolle. Undersøkelsen skal også undersøke på hvilken måte publikum mener museene kan utøve denne rollen i framtiden.

Funnene som blir avdekket gjennom kvantitative og kvalitative metoder blir grunnlag til en rapport som gjøres tilgjengelig for hele nettverket.

Aktiviteten i delprosjektet fra og med juni 2019 til mai 2020

Pga total omorganisering av hele virksomheten på Nobels Fredssenter mellom mai 2019 og januar 2020, og Korona-epidemien og konsekvenser av dette, ble hele prosjektet forsinket. Tiden ble brukt for å avklare og designe undersøkelsen, som nå er klar for å utvikles og settes i gang.

Fremdrift etter prosjektplan

Prosjektet har følgende milepæler

- 1) Avklaring av prosjektmandat og scope for undersøkelse (mars 2020)
- 2) Utvikling av undersøkelsesdesign (utsatt til juli 2020 pga Korona)
- 3) Gjennomføring av undersøkelse (august og september 2020)
- 4) Analyse og rapport (september og oktober 2020)
- 5) Presentasjon/offentliggjøring (november og desember 2020)

Eventuelt: Redegjørelse for vesentlige endringer av delprosjektet

Pga total omorganisering av hele virksomheten på Nobels Fredssenter mellom mai 2019 og januar 2020, og Korona-epidemien og konsekvenser av dette, ble hele prosjektet forsinket. Prosjektet starter opp i juni 2020 etter en planleggingsfase.

Vedlegg:

1. Enkelt budsjett for den resterende prosjektperioden

«MUSEENE OG FELLESKAPETS GRENSER»

DELRAPPORT FRA DELTAGERINSTITUSJONENE 1. JUNI 2020

Delprosjektets tittel: Den nye planeten

Ansvarsinstitusjon(er): Menneskerettighetsakademiet

Prosjektgruppe / prosjektansvarlig: Lillian Hjorth, daglig leder

Prosjektets formål

Å gi enslige mindreårige asylsøkere en stemme inn i norsk offentlighet. Gjennom å vise frem deres refleksjoner om viktige samfunnsverdier, vil vi invitere et bredt publikum til å gjøre det samme. Et mål er å bevisstgjøre om demokrati og menneskerettigheter samt motvirke stereotypier og fordommer.

Prosjektets målsetninger

Delprosjektet har resultert i den fysiske vandreutstillingen «Den nye planeten», som er tilbudt/skal tilbys museer i *Nasjonalt museumsnettverk for demokrati og menneskerettigheter*, biblioteker, skoler, asylmottak og andre i Norge. Den skal også tilbys institusjoner i utlandet. Formålet er at besøkende skal reflektere rundt samfunnsverdier og bli kjent med unge asylsøkere. Utstillingen er supplert av et nyutviklet undervisningsopplegg. Målet er at utstillingen skal vises i flere år fremover.

Aktiviteten i delprosjektet fra og med juni 2019 til mai 2020

Frem til 12. oktober arbeidet MRA og partnerne Eidsvoll 1814 og Rodeo arkitekter med å ferdigstille utstillingen. Siden har vi arbeidet med å få utstillingen rundt. Vi har også arbeidet med revisjon og rapportering.

Utstillingen er trykket i finér og plexi, og består av seks elementer (se vedlegg):

1. Hvilke regler/verdier skaper gode samfunn? Sitater av filosofer, aktivister og politikere
2. Introduksjon av prosjektet, og tre utvalgte planetplakater som unge asylsøkere har laget
3. «Planet-bok» med 50 planet-plakater av asylsøkere og tekst av filosof Lars Fredrik Svendsen
4. Filmer med intervjuer av unge asylsøkere
5. Globe/planetinstallasjon med sitater og bilder av de unge
6. Tidslinje som viser utviklingen av det internasjonale menneskerettighetssystemet.

Åpningen skjedde på Falstad fred- og menneskerettighetscenter i Trøndelag/Levanger 13. oktober ([nettsak](#)). Den 14. oktober ble den vist på et seminar på Falstad for et sekstitalls representanter fra museer over hele Norge. Den 8. returnerte den til Oslo der den var en del av Oslo Peace Week. Åpning fant sted på Frivillighetshuset 9. desember. Representanter fra

Eidsvoll 1814, Rodeo arkitekter og MRA holdt taler. Flere av de medvirkende unge asylsøkere var til stede. Se: [Flott åpning av utstilling i Oslo](#).

I juli fikk vi positivt svar på vår søknad til Sparebankstiftelsen DNB om støtte til å utvikle undervisningsmaterieell samt ett års visninger. Vi arbeider nå med å få utstillingen rundt i Norge.

Fremdrift etter prosjektplan

Prosjektet er ferdigstilt i henhold til prosjektplanen.

MRA vil takke Eidsvoll 1814 for et flott samarbeid og Kulturrådet for midlene til å produsere utstillingen! Også partner Rodeo arkitekter må takkes for samarbeidet, inkludert en betydelig egenandel. Partnerne er fornøyde med resultatet og har fått svært mange positive tilbakemeldinger.

Utstillingen har stått:

- OSLOMET (biblioteket P 48) 13.12.19 – 13.01.20. MRAs Marit Langmyr holdt foredrag: [Lunsjpåfyll ved Oslomet](#)
- EIDSBERG BIBLIOTEK, Mysen 13.01.20 – 12.02.20. MRAs Lillian Hjorth holdt foredrag: [Utstillingsåpning på Mysen](#)
- LENA SKOLE OG FOLKEBIBLIOTEK 12.02.20 – 09.03.20. Lillian Hjorth holdt foredrag. Oppland Arbeiderblad: [Den nye planeten på Folkebiblioteket](#)
- TORSHOV DEICMAN 09.03.20 – i dag (pga. koronakrisen har biblioteket vært stengt)

I august «lander» «Planeten» på Grini museum, der den skal stå tom. september. Siden vil den forhåpentligvis «lande» mange steder de nærmeste årene.

Ta kontakt for visninger!

Vedlegg:

Tentativt regnskap for rapporteringsperioden

Merknad:

Oversikter over regnskap og bruk av midler er sendt som separate vedlegg.